

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Наталія Вінникова

**ПАРАДОКСИ
ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ
В ЕПОХУ ПОСТДЕМОКРАТІЇ**

Монографія

Харків – 2019

УДК 321.7:005.53

В 48

Рецензенти:

І. О. Поліщук – доктор політичних наук, професор кафедри соціології та політології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

В. В. Рубанов – доктор політичних наук, професор кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

М. В. Шаповаленко – доктор політичних наук, професор кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Науковий консультант:

О. А. Фісун – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 10 від 28 жовтня 2019 року)*

Вінникова Н. А.

В 48 Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії : монографія / Н. А. Вінникова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 424 с.
ISBN 978-966-285-620-0

Монографія присвячена дослідженню політичного рішення як об'єкта наукового пізнання в контексті сучасних технологічних, політичних, економічних і соціальних трендів, розкритих крізь призму концепцій Четвертої промислової революції, постдемократії, посткапіталізму й «прекаріату».

На основі ідеї агональної природи політики й нелінійності розвитку і девертикалізації чинних політикогвірних процесів у роботі запропоновано концептуально-методологічну матрицю трактування складових політичного рішення – цілепокладання, інтересу, участі й легітимації – шляхом поєднання вихідних принципів мережевого аналізу і теорії хаосу. Такий підхід дозволив визначити причиново-наслідкові зв'язки тенденцій деєгатизації політичного урядування, пояснити дисфункціональність усталених моделей політичного представництва, інтенсифікацію неконвенціональних форм політичної участі, електронної зокрема, і світовий тренд делегітимації інститутів державного управління.

Монографія адресована науковцям, студентам, політичним діячам, державним управлінцям, а також усім, хто цікавиться актуальними дослідницькими напрацюваннями з проблематики політичного урядування, політичної участі, політичного представництва, світової політики.

УДК 321.7:005.53

ISBN 978-966-285-620-0

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019

© Вінникова Н. А., 2019

© Чорна О. Д., макет обкладинки, 2019

Жодне розсудливе рішення не може бути ухвалено без огляду на світ – не тільки такий, яким він є, але й світ, яким він буде.

Айзек Азімов
Asimov, A. (1978). My own view. In R. Holdstock (ed).
The Encyclopedia of Science Fiction

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ АКТУАЛЬНИХ ТРЕНДІВ ПОЛІТИЧНОГО УРЯДУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ВІДНОСИН	16
1.1. «Оцифрована» реальність і виклики Четвертої промислової революції	16
1.2. Посткапіталізм, структурні соціальні трансформації та формування «небезпечного» класу	22
1.3. Роздержавлення і девертикалізація політичного урядування в постдемократичному розвитку суспільно-політичних відносин.....	27
РОЗДІЛ 2. ПОЛІТИЧНЕ РІШЕННЯ ЯК ДОМІНАНТА ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ	38
2.1. Ідейно-теоретична траєкторія осмислення політичного рішення.....	38
2.2. Теорія політичного рішення та нові питання.....	61
2.3. Мережева природа політичного рішення: методологічне обґрунтування	69
РОЗДІЛ 3. ПАРТИСИПАТОРНІ ПРАКТИКИ УХВАЛЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ	87
3.1. Дифузія форм політичної участі.....	87
3.2. Пастки плебісцитів та ефекти партисипаторного плацебо	112
3.3. Ефективність е-партисипації в ухваленні політичних рішень: «кібергромадянин» чи Homo dictyous?.....	150
РОЗДІЛ 4. МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ І ДЕФІЦИТ ПОЛІТИЧНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.....	181
4.1. Виклики усталеним моделям політичного представництва.....	181
4.2. Хто замінить партії? Потенціал неполітичних громадських об'єднань у представництві інтересів в ухваленні політичних рішень	201
4.3. Представництво інтересів у транснаціональному вимірі ухвалення рішень	215

РОЗДІЛ 5. СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЛЕГІТИМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ	241
5.1. Нормативний та перцептивний аспекти легітимності політичних рішень	241
5.2. «Легітимність на продаж»: перформативний вимір легітимациі політичних рішень.....	254
5.3. Ризики легітимацийного розриву в ухваленні політичних рішень	268
РОЗДІЛ 6. “ОРТ-ОУТ”-ФУНКЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО РІШЕННЯ	282
6.1. Нерішення як селективний механізм регулювання політичних процесів.....	282
6.2. Наслідки неухвалення політичних рішень: case-study Україна.....	292
ВИСНОВКИ	310
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	320
ДОДАТОК 1. Загальнонаціональні референдуми та плебісцити у період з 1998 до 2018 року	394